

Vervangende productiecapaciteit voor de drinkwatervoorziening in de provincie Utrecht

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

22 maart 2005 / rapportnummer 1186-104

commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van Utrecht
Postbus 80300
3508 TH UTRECHT

uw kenmerk
2005WEM000018i

uw brief
26 januari 2005

ons kenmerk
1186-105/Lv/gl

onderwerp
Toetsingsadvies over het MER Vervan-
gende productie capaciteit voor de
drinkwatervoorziening in de provincie
Utrecht

doorkiesnummer
(030) 234 76 26

Utrecht,
22 maart 2005

Geacht College,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de Vervangende productie capaciteit voor de drinkwatervoorziening in de provincie Utrecht. Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag het (ontwerp)besluit en de evaluatiedocumenten krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

dr. ir. G. Blom
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Vervangende productie capaciteit voor de
drinkwatervoorziening in de provincie
Utrecht

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Vervangende productie capaciteit voor de
drinkwatervoorziening in de provincie Utrecht

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieueffectrapport over de Vervangende productie capaciteit voor de drinkwatervoorziening in de provincie Utrecht,

uitgebracht aan het College van Gedeputeerde Staten van Utrecht door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

Toetsingsadvies van de werkgroep m.e.r.
Vervangende productie capaciteit voor de drinkwatervoorziening
in de provincie Utrecht,

de secretaris

drs. M.P. Laeven

de voorzitter

dr.ir. G. Blom

Utrecht, 22 maart 2005

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. OORDEEL OVER HET MER	2
2.1 Algemeen	2
2.2 Toelichting op het oordeel.....	2

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 26 januari 2005 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 18 d.d. 26 januari 2005
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

Waterleidingbedrijf Hydron Midden-Nederland is op zoek naar vervangende productiecapaciteit voor winningen die op termijn gereduceerd of gesloten (kunnen) worden om de verdroging in de provincie Utrecht te bestrijden. Begin 2001 zijn Hydron Midden-Nederland en de provincie Utrecht hierover een overeenkomst aangegaan: in 2005 moet voor 9 miljoen m³/jaar vervangende capaciteit worden gevonden. Voor 5 miljoen m³/jaar hiervan worden locaties binnen de provincie Utrecht gezocht¹. Hierbij komt nog een hoeveelheid van 0,5 miljoen m³/jaar voor vervanging van de locatie Montfoort². Voor de winning van in totaal 5,5 miljoen m³/jaar geldt de milieueffectrapportage(m.e.r.)-plicht. De m.e.r. is gekoppeld aan de vergunning in gevolge de Grondwaterwet. Het college van Gedeputeerde Staten van Utrecht is het bevoegd gezag.

Bij brief van 26 januari 2005³ heeft de provincie Utrecht de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde milieueffectrapport (MER). Het MER is op 31 januari 2005 ter inzage gelegd⁴.

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.⁵ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties⁶, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER⁷, zoals vastgesteld op 5 februari 2002;
- op eventuele onjuistheden⁸;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁹.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluiten over de vergunningen voor de winplaatsen Woudenberg-Zuid en Blokland. Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

---

¹ De overige 4 miljoen m³/jaar zal worden geleverd door Hydron Flevoland.

² De winning Montfoort veroorzaakt geen verdroging, maar is slecht te beschermen door haar ligging in stedelijk gebied. De kwaliteit van het opgepompte water verslechtert, hetgeen grote investeringen in (aanvullende) zuivering nodig zouden maken.

³ Zie bijlage 1.

⁴ Zie bijlage 2.

⁵ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁶ Zie bijlage 4.

⁷ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁸ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁹ Wm, artikel 7.10

2. OORDEEL OVER HET MER

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie in het MER aanwezig** is. Het MER is omvangrijk met een hoofdrapport en 9 achtergrondrapporten, maar het geheel is goed toegankelijk en duidelijk geïllustreerd. Tabellen en figuren zijn goed leesbaar en geven een goed beeld van de scores en vergelijking van de alternatieven. De samenvatting is beknopt maar helder geschreven.

Zowel probleemstelling als doelstelling zijn in het MER goed beschreven. De stappen die gevolgd zijn om tot een select aantal alternatieven te komen zijn goed navolgbaar; de hierbij gebruikte criteria zijn logisch. De effecten van de verschillende alternatieven zijn goed in beeld gebracht.

Hiermee is goede en bruikbare informatie beschikbaar gekomen om het milieubelang een volwaardige plaats te kunnen geven in de besluitvorming.

2.2 Toelichting op het oordeel

Doelstelling

De doelstelling voor Hydron Midden-Nederland is hoe zij, met een opgelegde reductie van 9 miljoen m³/jaar¹⁰, in de toekomst kunnen blijven voldoen aan de toenemende vraag naar drinkwater. Op basis van eerder onderzoek (o.a. OEDI-project) is reeds de conclusie getrokken dat dat alleen mogelijk is door uitbreiding van de winning van diep grondwater op bestaande winlocaties en/of nieuwe winlocaties (naast aanvoer uit Flevoland). De Commissie ondersteunt deze conclusie. De keuze voor diep grondwater in combinatie met verminderen dan wel stopzetten van verdrogingsgevoelige grondwaterwinning voldoet ook aan het standstill-principe volgens het beleidsplan Drink- en Industrierwatervoorziening (BDIV, 1995).

MMA en VKA

In hoofdstuk 7 van het MER zijn het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) en de voorkeursvarianten (VKA) geselecteerd. Op basis van de scores op de aspecten milieu en duurzaamheid is alternatief 1 aangewezen als MMA. De verschillen tussen de alternatieven 1, 2, 3, 10 en 11 zijn minimaal. Voor de keuze van de VKA-varianten zijn de kosten doorslaggevend en dat leidt, met nog enkele andere argumenten, tot de keuze voor alternatief 11. Als mitigerende maatregel is hieraan toegevoegd dat bij winplaats Blokland een deel van het opgepompte diepe grondwater zal worden geïnfilteerd in het 1^e wattervoerende pakket om negatieve effecten op het natuurgebied Broek en Blokland te beperken.

In fase 2 (hoofdstukken 8 en 9) is op het MMA en de VKA-varianten nader ingezoomd. Zo is ook de grondwaterstandsverlaging van meer dan 2 cm in beeld gebracht. Daarmee is een meer gedetailleerde effectvoorspelling uitgevoerd; drie van de vier VKA-varianten en ook het MMA blijken nu wel invloed te

---

¹⁰ De provincie Utrecht wil door middel van het sluiten of reduceren van grondwaterwinningen de verdroging terugdringen en daarmee natuurwinst boeken.

hebben op het Habitatrictlijngebied Groot Zandbrink¹¹. Alleen de variant VA-POV3 heeft geen effect op dit natuurgebied. Deze variant is vervolgens aange-
wezen als het voorkeursalternatief.

In het MER zelf (blz. 79) wordt de vraag opgeroepen of door de effecten op Groot Zandbrink het huidige MMA nog wel als MMA kan worden opgevat. In het MER is ervoor gekozen om hier geen nadere studie/onderzoek naar te doen, omdat het volgens de initiatiefnemer niet zal leiden tot een andere afweging voor het voorkeursalternatief. Geconstateerd kan worden dat de aanwijzing van een gebied als Habitatrictlijngebied sterk bepalend is voor de weging van alternatieven en daarop volgende keuzes. Hoewel het gekozen voorkeursalternatief VA-POV3 qua scores op milieu en duurzaamheid niet als beste scoort, zou dit alternatief toch als MMA kunnen worden benoemd. Dit is immers het enige alternatief – uit de set van voorkeursvarianten en MMA - dat geen effect heeft op het natuurgebied Groot Zandbrink.

De uiteindelijke keuze voor VA-POV3 (met een totale onttrekking van 5 miljoen m³/jaar) betekent dat niet volledig aan de doelstelling wordt voldaan (productiecapaciteit van 5,5 miljoen m³/jaar). In het MER worden geen argumenten aangehaald of en zo ja waarom hiermee volstaan kan worden voor de toekomstige drinkwatervoorziening.

■ Het verdient aanbeveling om bij besluitvorming over de vergunningen in het kader van de grondwaterwet aan te geven of met de voorgestelde vervangende productiecapaciteit in de toekomstige vraag naar drinkwater kan worden voorzien.

---

¹¹ Dit gebied is gedurende het m.e.r.-proces aangewezen als Habitatrictlijngebied.

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Vervangende productiecapaciteit voor de
drinkwatervoorziening in de provincie Utrecht

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 26 januari 2005 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

8 stuks

 provincie :: Utrecht

Pythagoraslaan 101
Postbus 80300
3508 TH Utrecht
Tel. 030-2589111
Fax 030-2522564
<http://www.provincie-utrecht.nl>

Aan: Commissie voor de
Commissie mer milieu-effectrapportage

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

ingekomen :	27 JAN. 2005
nummer	
dossier	1186-67 ^e /m 83
kopie naar :	Lu hb

Datum	26 januari 2005	Afdeling	WEM/MSM
Nummer	2005WEM000018i	Referentie	Mw. T. Buurman
Uw brief van -		Doorkiesnummer	(030) 258 31 68
Uw nummer -		Faxnummer	(030) 25824 24
Bijlage		E-mailadres	Trix.Buurman@Provincie-Utrecht.nl
		Onderwerp	MER Vervangende Productie Capaciteit 2

Geachte mevrouw/mijnheer,

Hierbij stuur ik u het door Waterleidingbedrijf Hydron Midden-Nederland bij ons op 12 november 2004 ingediende MER Vervangende Productie Capaciteit2 (VPC2) en de vergunningaanvragen voor diepe grondwaterwinning op de locaties Woudenberg Zuid en Blokland. Het MER is op 18 januari door gedeputeerde staten aanvaard.

Bekendmaking van het MER zal plaatsvinden in de week van 24 januari 2005 in diverse plaatselijke bladen en de staatscourant. Een exemplaar van de bekendmaking is bijgevoegd. Eventuele adviezen of opmerkingen kunt u sturen aan; gedeputeerde staten van Utrecht, t.a.v. mevrouw T. Buurman, Postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Hoogachtend,
gedeputeerde staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. T. Buurman,
Sector Stad en Milieu.

000.003-7

Het Provinciehuis is per openbaar vervoer vanaf Utrecht CS te bereiken via GVVU-lijn 11 (richting De Uithof).
Klachten? Provinciale ombudscommissie, 030-2582449.

BIJLAGE 2

Kennisgeving van het milieueffectrapport in Staatscourant nr. 18 d.d. 26 januari 2005

provincie :: Utrecht

Kennisgeving

Inspraak t.b.v. MER Vervangende Productie Capaciteit
Gedeputeerde Staten van Utrecht maken het volgende bekend.
Waterleidingbedrijf Hydron-Midden-Nederland is op zoek naar vervangende waterwinlocaties op en rond de Heuvelrug. Een aantal winningen zullen worden gesloten om de verdroging in de provincie Utrecht te bestrijden. Voor een verantwoorde keuze van vervangende locaties is een Milieueffectrapport (MER VPC) opgesteld. Op grond van het MER heeft Hydron als vervangende locaties gekozen voor de polder Blokland en Woudenberg-Zuid. Hiervoor zijn gelijktijdig met het MER vergunningaanvragen voor grondwaterwinningen bij de provincie ingediend.

Waarop kunt u inspreken ?
In het MER VPC zijn de milieugevolgen van grondwaterwinningen op diverse locaties onderzocht. De m.e.r.-procedure is gestart met het opstellen van een startnotitie. Naar aanleiding van de startnotitie heeft Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht richtlijnen vastgesteld, waarin is aangegeven welke onderwerpen in het MER onderzocht moeten worden. Op basis van deze richtlijnen is het MER-rapport opgesteld. Gedurende de periode van ter inzage legging wordt één ieder in de gelegenheid gesteld te in te spreken op de inhoud van het MER. Daarbij is het streven er vooral op gericht dat in het MER alle relevante milieu-aspecten zijn onderzocht en beschreven.

Terinzagelegging, inspraak
Het MER VPC en de vergunningaanvragen voor grondwaterwinning op de locaties polder Blokland en Woudenberg-Zuid liggen in de periode van 31 januari tot 28 februari 2005 ter inzage op de volgende plaatsen:

- de bibliotheek van het provinciehuis van Utrecht, Pythagoraslaan 101 in Utrecht (op werkdagen van ma. t/m vr. van 9.00 tot 17.00 uur);
- het gemeentehuis van Utrecht, Leusden, Woudenberg, Renswoude, Amerongen, Nieuwegein, IJsselstein, Lopik, Montfoort, Oudewater, Vianen, Leersum, Doorn, Maarn, en Zederik (ZH), Barneveld (Gld) en Scherpenzeel (Gld).
- Op 21 februari zal op het gemeentehuis van Lopik een hoorzitting worden gehouden van 19.00 tot 20.00 uur en op 23 februari in het Cultureel-centrum/Sportzaal De Camp in de gemeente Woudenberg ook van 19.00 tot 20.00 uur. Tijdens de hoorzitting wordt u geïnformeerd over de keuze voor de nieuwe grondwaterwinningslocaties en de procedure van de milieueffectrapportage en vergunningaanvragen. Er zal ook gelegenheid zijn mondelinge opmerkingen te maken,

Een ieder kan (tegen betaling) verzoeken om toezending van de mer-stukken bij de Provincie Utrecht, tel. (030) 2582228. De stukken staan ook op de website van de provincie (www.provincie-utrecht.nl >Beleidsvelden> Milieu> Vergunningen>Milieu-effectrapportage). Opmerkingen en reacties kunt u richten aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Utrecht, dienst Water en Milieu t.a.v. mw. T. Buurman, Postbus 80300, 3508 TH Utrecht. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met mw. T. Buurman, tel. (030) 2583168 of dhr. G.J. Nijsten, tel. (030) 252231.

Gedeputeerde Staten van Utrecht

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Hydron Midden-Nederland

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Utrecht

Besluit: Vergunning ingevolge artikel 14 van de Grondwaterwet

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C 15.2

Activiteit: Hydron Midden-Nederland heeft het voornemen om binnen de provincie Utrecht op nieuwe of bestaande locaties 5,5 miljoen m³ grondwater per jaar te gaan winnen. Hiermee moeten andere grondwaterwinningslocaties worden vervangen, zodat minder verdroging optreedt in gevoelige gebieden.

Procedurale gegevens:

kennisgeving startnotitie: 17 september 2001

richtlijnenadvies uitgebracht: 20 november 2001

richtlijnen vastgesteld: 5 februari 2002

kennisgeving MER: 26 januari 2005

toetsingsadvies uitgebracht: 22 maart 2005

Bijzonderheden: In het MER is duidelijk gemaakt hoe het voorgenomen initiatief, de winning van (diep) grondwater, zich verhoudt tot vigerend landelijk en provinciaal drinkwaterbeleid (qua bronkeuze). Het MER geeft inzicht in de aspecten en criteria die doorslaggevend zijn voor de keuze voor (diep) grondwater. Het MER biedt geen inzicht in de winlocaties die worden gesloten of waar de winning wordt gereduceerd en hoeveel natuurwinst dat oplevert. De provincie zal dit nog doen via het EVUH-project¹.

In het MER wordt de vraag opgeroepen of door de effecten op Habitatrictlijngebied Groot Zandbrink het huidige MMA nog wel als MMA kan worden opgevat. Geconstateerd kan worden dat de aanwijzing van een gebied als Habitatrictlijngebied sterk bepalend is voor de weging van alternatieven en daarop volgende keuzes. Hoewel het gekozen voorkeursalternatief VA-POV3 qua scores op milieu en duurzaamheid niet als beste scoort, zou dit alternatief toch als MMA kunnen worden benoemd. Dit is immers het enige alternatief – uit de set van voorkeursvarianten en MMA - dat geen effect heeft op het natuurgebied Groot Zandbrink.

Het uiteindelijk gekozen voorkeursalternatief (VA-POV3, met een totale onttrekking van 5 miljoen m³/jaar) betekent dat niet volledig aan de doelstelling wordt voldaan (productiecapaciteit van 5,5 miljoen m³/jaar). Het verdient aanbeveling om bij de besluitvorming aan te geven of en zo ja waarom hiermee volstaan kan worden voor de toekomstige drinkwatervoorziening.

Samenstelling van de werkgroep:

dr.ir. G. Blom (voorzitter toetsingsfase)

dr.ir. J.J.T.M. Geerards (voorzitter richtlijnenfase)

dr.ir. J. Hoeks

drs. S.R.J. Jansen

ir. J.Ph. van der Linden MBA

Secretaris van de werkgroep:

drs. M.P. Laeven

---

¹ EVUH: Effecten van Verdrogingsverschijnselen op en rond de Utrechtse Heuvelrug

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	220050201 20050223	Gemeente Scherpenzeel Verslag hoorzittingen	Scherpenzeel Lopik en Wou- denberg	20050311 20050311

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Vervangende productie capaciteit voor de drinkwatervoorziening in de provincie Utrecht

Waterleidingbedrijf Hydron Midden-Nederland is op zoek naar vangende productiecapaciteit voor winningen die op termijn gereduceerd of gesloten (kunnen) worden om de verdroging in de provincie Utrecht te bestrijden. Begin 2001 zijn Hydron Midden-Nederland en de provincie Utrecht hierover een overeenkomst aangegaan: in 2005 moet voor 9 miljoen m³/jaar vervangende capaciteit worden gevonden. Voor 5 miljoen m³/jaar hiervan worden locaties binnen de provincie Utrecht gezocht. Hierbij komt nog een hoeveelheid van 0,5 miljoen m³/jaar voor vervanging van de locatie Montfoort. Voor de winning van in totaal 5,5 miljoen m³/jaar geldt de milieueffectrapportage(m.e.r.)-plicht.

ISBN 90-421-15041